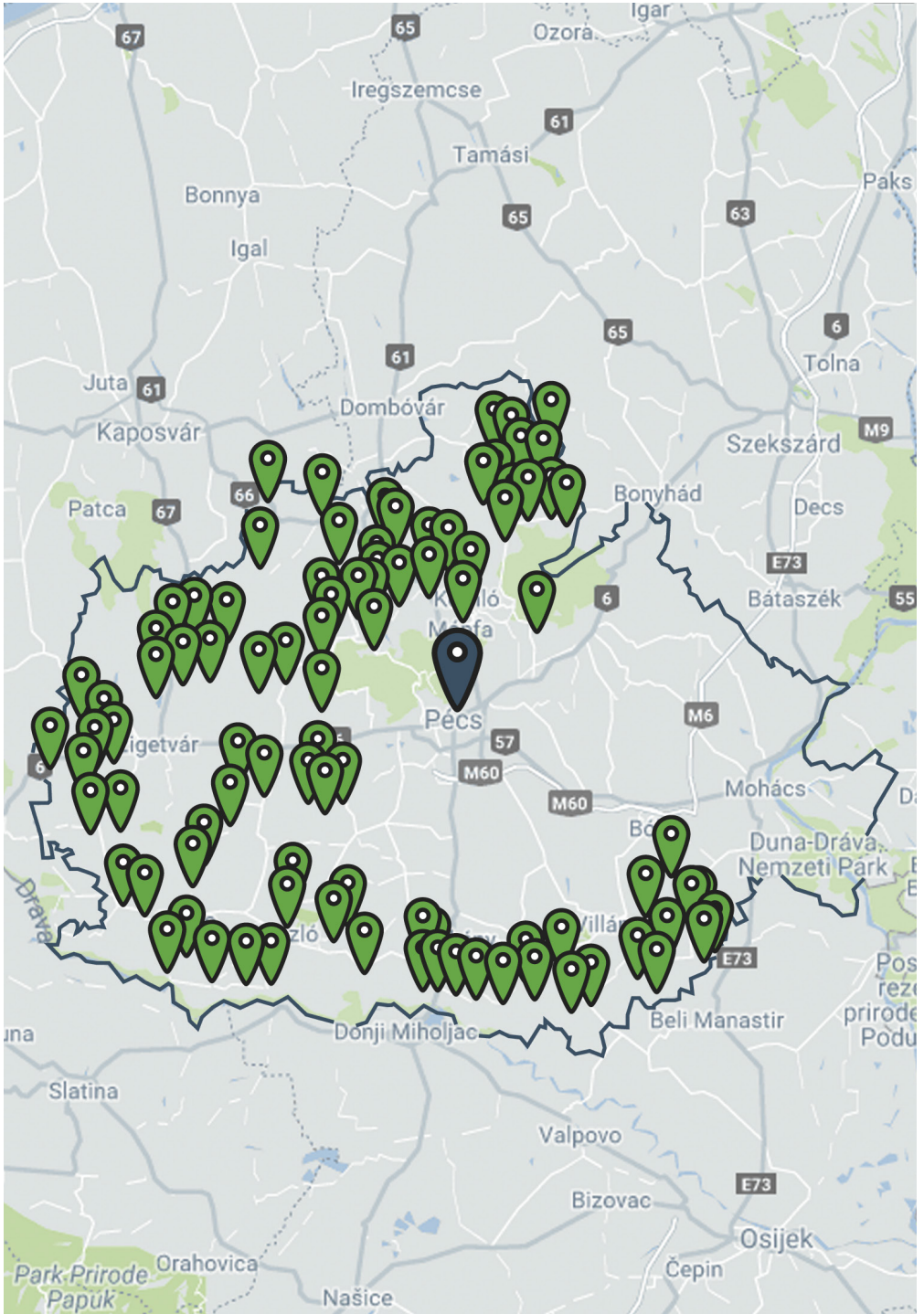

KÖZSSÉGFEJLESZTÉSI FOLYAMATOK BARANYA MEGYÉBEN

a TOP 5.3.1-16 és 6.9.2-16
pályázatokban

BEVEZETŐ

Országosan csaknem ezer településen zajlik jelenleg közösségfejlesztési folyamat, a helyi identitás és kohézió erősítése a közösségfejlesztés módszertanával. Jelen kiadványunkkal néhány példa kiemelésével azokra a kérdésekre keressük a választ, hogy mit is jelent mindez és milyen megoldásokat tud adni egy közösségi alapú beavatkozás a települések kihívásaira, tudnak-e helyben változásokat elérni a módszertan adta keretek között.

A „Cselekvő közösségek – aktív közösségi szerepvállalás” EFOP 1.3.1-15-2016-00001 kiemelt projekt a Szabadtéri Néprajzi Múzeum Múzeumi Oktatási és Módszertani Központ, az NMI Művelődési Intézet Nonprofit Közhasznú Kft. és az Országos Széchényi Könyvtár konzorciumi együttműködésében valósul meg. A Terület- és Településfejlesztési Operatív Program keretében meghirdetett „A helyi identitás és kohézió erősítése” TOP-5.3.1-16 és TOP-6.9.2-16 című pályázatokhoz szorosan kapcsolódik szakmai és módszertani támogatást nyújt a megvalósítás során.

A TOP-5.3.1-16 és 6.9.2-16 kódszámú projektek 2017 ősztől indultak el megyénként

változó településszámmal, időtartammal és feltételekkel. Közös bennük, hogy mindannyian láttak lehetőséget abban, ha a saját településükön a közösségek megerősödnek, szorosabb együttműködések, közös cselekvések alakulnak ki és a társadalmi párbeszéd nyitottabbá válik. A feltárás, interjúzás időszakától kezdve a közösségi beszélgetéseken át a cselekvési terv kialakításáig és megvalósításáig a Cselekvő közösségek projekt kulturális közösségfejlesztő mentorai kísérték a folyamatokat és segítették át a nehezebb időszakokon is a projektgazdákat.

2019 tavaszán a Cselekvő közösségek – aktív közösségi szerepvállalás projekt keretében 18 megyei szakmai napot szerveztünk, melyeken találkozási lehetőséget biztosítottunk a TOP-5.3.1-16 és 6.9.2-16 kódszámú projektekben érintetteknek.

Ez a füzet egyike annak a 18 megyei kiadványnak, amelyekben megyénként 3-3 (a rendezvényeken megismert) példát mutatunk be. Ha valamely jógyakorlat felkelti érdeklődésüket, forduljanak bizalommal a megvalósító projektgazdához!

MEGYEI ÖSSZEFOGLALÓ

Baranya megyében a Terület – és Településfejlesztési Operatív Programban megvalósuló kulturális alapú közösségfejlesztési kezdeményezések 14 célterületet érintenek. A TOP 5.3.1-16 konstrukcióban összesen 94 település több mint 4,2 ezer lakossal vesz részt a Baranya Megyei Önkormányzat vezetésével. 34 önkormányzat konzorciumában 2017.12.01. és 2021.07.31. között valósul meg a fejlesztés, a fennmaradó 60 önkormányzat esetében a megvalósítási időszak 2018.06.21-től indulhatott el és lezárásuk a 2022. év második felében várható.

A konzorciumokban kijelölték az úgynevezett gesztortelepüléseket. Ilyen szerepet kapott: Vajszló, Okorág, Varga, Mozsgó, Kisdobsza, Bükkösd, Drávacsehi, Drávaszabolcs, Kásád, Komló, Magyarszék, Szabad-szentkirály és Töttös. A TOP-5.3.1-16 pályázat célterületei a megye tíz járásából nyolcat érintenek. A projektben az egy konzorcium-

hoz tartozó települések közös jellemzője, hogy egymással határosak vagy közös önkormányzati hivatalhoz tartoznak.

A 2017-ben kihirdetett TOP 5.3.1-16 pályázatok nyertes települései – Vajszló, Okorág, Varga, Mozsgó és Kisdobsza – a hagyományörző és a közösségek szomszédolása típusú programok megvalósításánál tartanak, illetve folyamatosan szervezik tanulóköröiket, kutatják és gyűjtik helyi értékeiket. A helyi igényeket figyelembe véve a településeken dolgozó közösségfejlesztők változatos foglalkozásokat szerveztek eddig. A több alkalommal megrendezett programok közül népszerű volt például a fotószakkör, varróklub, néptánc oktatás, baba-mama klub, főzőklub, rovarismereti szakkör, illetve a kreatív és kézműves foglalkozások is. Ezek a programok a településen lakók segítségével és aktív közreműködésével valósulhatnak meg és ezáltal közösségi élményt nyújthatnak a résztvevők számára. Több konzorci-

umban már elkezdődött a települési értékfeltárás (Drávaszabolcs, Vajszló, Mozsgó, Magyarszék, Kisdobsza), amely nagymértékben hozzájárul a helyi identitás erősítéséhez. A közösségek együttműködésével a helyi hagyományok, szellemi, anyagi és kulturális értékek feltárása (Drávaszabolcs, Vajszló, Mozsgó, Kisdobsza, Magyarszék) és nyilvánosságra hozása a cél. A feltárt értékeket változatos módon mutatják be a helyi közösségek. Több településen szerveztek kiállítást a régi családi fotókból (Mozsgó, Kisdobsza), illetve van, ahol receptkönyvet készítenek (Kisdobsza) a helyi jellegzetes ételekből vagy például mesekönyvet írnak (Magyarszék) a térségről, adott faluról szóló régi mesékből, de elkészült egy vers- és prózagyűjtemény (Mozsgó) is, amely a településen élők irodalmi műveiből készült válogatás.

Néhány helyen már lezajlottak a bűnmegelőzési és közlekedésbiztonsági programsorozat első rendezvényei is. Ezek az események egyrészt sportolási lehetőséget

biztosítanak a helyieknek, valamint megismerkedhetnek a közlekedési eszközök biztonságos használatával is. Több helyen szerveztek kerékpáros ügyességi versenyt, fiatalok számára egészségnevelő programokat, illetve KRESZ balesetvédelmi oktatáson is részt vehettek a lakosok.

A második szakaszban, 2018-ban elindult pályázatok nyertesei – Bükkösd, Drávacsehi, Drávaszabolcs, Kásád, Komló, Magyarszék, Szabadszentkirály és Töttös – jelenleg a közösségi felmérés és a cselekvési terv elkészítésénél tartanak. A konzorciumok többségében jelenleg a közösségi interjúk, közösségi beszélgetések és a közösségi felmérések zajlanak, melyek eredményei a helyi cselekvési tervek alapját képezve beépülnek a települési eseménynaptárakba.

A TOP-6.9.2-16 program keretében Pécs Megyei Jogú Város Önkormányzata és a Pécsi Helyi Akciócsoport (HACS) konzorciuma A helyi identitás és kohézió erősítése Pécs városában címmel 2018. március 1-jén indí-

totta el a város egészségét átfogó közösségfejlesztési projektjét. Az öt éves programban a közösségfejlesztési folyamatok és rendezvények Pécs egészségét lefedő 13 városrészben valósulnak meg. A projekt előkészítő szakasza lezárult, a cselekvési tervek elkészültek. A rendkívül eltérő adottsággal rendelkező városrészek között számos izgalmas kezdeményezés terve született meg az előkészítés

során. A különböző városrészek múltját, hagyományait és jelenének közösségi erőforrásait aktivizáló programtervek száma 447, melyek 2019 szeptemberétől 36 hónapon keresztül kerülnek megvalósításra, 95 helyi szervezet kezdeményezésével. A változatos eseményekhez és folyamatokhoz további helyi közösségek is kapcsolódnak majd a lebonyolítás időszakában.

„A HELYI IDENTITÁS ÉS KOHÉZIÓ ERŐSÍTÉSE” CÍMŰ TOP PÁLYÁZATBAN RÉSZTVEVŐ TELEPÜLÉSEK

Abaliget	Gordisa	Lapáncsa	Piskó
Adorjás	Gödre	Liget	Sárok
Almamelék	Hegyhátmárc	Lippó	Sósvertike
Almáskeresztúr	Hetvehely	Magyaregregy	Sumony
Alsószentmárton	Hosszúhetény	Magyarhertelend	Szabadszentkirály
Baranyajenő	Husztót	Magyarszék	Szágy
Beremend	Íbafa	Mánfa	Szalatnak
Bezedek	Illocska	Márok	Szárász
Bikal	Ípacsfa	Matty	Szászvár
Boda	Ivándárda	Máza	Szentdénes
Bodolyabér	Kákics	Mecsekpölöske	Szentkatalin
Bogdása	Kárász	Merenye	Szentlászló
Bükkösd	Kásád	Mindszentgodisa	Szulimán
Bűrüs	Kémes	Molvány	Tófű
Csertő	Kétújfalu	Mozsgó	Tótszentgyörgy
Dinnyeberki	Királyegyháza	Nemeske	Töttös
Drávafok	Kisdobsza	Okorág	Vajszló
Drávapalkonya	Kislippó	Okorvölgy	Varga
Drávaszabolcs	Kistapolca	Old	Vejtí
Drávasztára	Komló	Oroszló	Vékény
Egyházasharaszti	Kórós	Páprád	Velény
Egyházaskozár	Kovácsbida	Pécs	Zaláta
Felsőegerszeg	Kovácsszénája	Pécsbagota	
Gerde	Köblény	Pettend	

KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉS ÉS CIVIL EGYÜTTMŰKÖDÉS ERŐSÍTÉSE A MAGYARSZÉKI MIKROTÉRSÉGBEN

A projekt kedvezményezettje: Magyarszék Községi Önkormányzat

Magyarszék és térsége Baranya megye legerdősebb része. A települések (Magyarszék, Abaliget, Bodolyabér, Husztót, Kovácsszénája, Liget, Magyarhertelend, Mecsekpölöske, Oroszló, Orfű) többsége aprófalú, de itt található a Dél-Dunántúl legváltozatosabb, természeti értékekben leggazdagabb vidéke. A térség gazdag termálvíz készlettel rendelkezik, ezért híres a termál- és hidegvízű strandjairól, valamint Abaligeten található gyógyító klímájú cseppkőbarlangjáról. A terület a borkedvelőknek is nyújt lehetőségeket, a környéken ugyanis a borkultúra egészen a római kora nyúlik vissza, amit a helyiek napjainkig ápolnak. A Mecsek-Hegyhát érintetlen környezetével és nyugodt kis településeivel közkedvelt turista célpontja lett azoknak, akik szeretnek a környezetben kirándulni és nyugodt természetes környezetben kapcsolódni.

A TOP 5.3.1-16 pályázaton 9 település együttműködésével jött létre *A helyi identitás és kohézió erősítése a Magyarszéki Mikrotérségben* című program, ami összesen 3591

embert érint a 2016-os adatok alapján¹. A projekt legfőbb célja a településeken élő közösségek fejlesztése. A községek célként fogalmazták meg, hogy erősítsék a lakosaik felelősségtudatát a helyi közösségük iránt, támogassák a helyi civilek és civilszervezetek működését.

A projektben résztvevő települések különböző lehetőségekkel és adottságok-

¹ Központi Statisztikai Hivatal (2016): Mikrocenzus 2016 – 2. A népesség és a lakások jellemzői Baranya megye (Elérhető: http://www.ksh.hu/mikrocenzus2016/docs/tablak/02/02_02_baranya_1_1.xls, letöltés: 2019.07.02.)

kal rendelkeznek. Bizonyos települések kevesebb mint 100 fős lélekszámúak, míg másokon több százan laknak. Magyarorszáék az egyedüli ezer fő körüli lakosú település. A községek lélekszámához képest sok civil szervezet működik a településeken és mindegyik faluban működik úgynevezett faluvédő-faluszépítő szervezet, amelynek a programjában szerepel a település képének javítása, hagyományainak őrzése és kulturális programok szervezése. Magyarorszáéken az ezer főt meghaladó lakosságra 8 civil szervezet is jut.

A projektben részvevő települések a magyarországi nagy ünnepekhez tartozó programok megtartása mellett figyelmet fordítanak arra, hogy az adott község milyen sajátosságokkal rendelkezik. Abaliget például a cseppkőbarlangjához kapcsoló-

dó eseményeket is szervez, míg Magyarhertelenden a termálfürdőhöz kapcsolódó programokkal várják az érdeklődőket. Több település saját hagyományos rendezvényét

újítja meg a község cselekvő részvételére építve, mint például a Magyarorszáék a *Széki Szüretet*.

A község közösségi munka szempontjából igen aktívnak mondható, ez a jó vezetésnek köszönhető, amely minden lehetőséget kihasznál, hogy pályázati úton forrásokat teremtsen a programok megvalósításához. Néhány rendezvénynek már komoly múltja és hagyománya van. Utóbbira példa a Magyarorszáékhoz tartozó település ünnepe, a *Kishertelendi Junidilis*, amit 2019-ben immár tizenegyedik alkalommal rendeztek meg. Ligeten évről évre megrendezik az *Idősek Napját* és a *Tökös napot*, Abaligeten az Abaligeti Festőkör tart rendszeresen különböző tematikával programokat. Mindegyik rendezvény középpontjában a helyi község erősítése és a meglévő lokális hagyományok ápolása és tudás átadása áll. Magyarorszáéken például a település egy mesegyűteményt készít a térségről, a faluról szóló régi mesékből, amelyet könyv formában is kiadnak majd. A településeken tanulóköröket szerveztek a helyiek bevonásával, illetve a diákok számára különböző, tanórákon kívüli kreatív foglalkozásokat. A fiatalokra is figyelnek a rendezvényeik szervezésekor, minden rendezvénynek van olyan programrésze, ami nekik szól. A projektben az egészséges életmódra neveléssel is foglalkoznak, több program témája az egészségmegőrzés vagy a különböző betegségek kialakulásának prevenciójáról szóló ismeretterjesztő előadás.

A Magyarorszáéki mikrotérési kezdeményezés egy jó példája annak, hogy együttműködésben több célt lehet megvalósítani. A térségben működő civil szervezetek aktív részvevőként segítik a településük minden-

napjait. A rendezvények közvetlen hatásként több településen is kialakult egy „kemény mag”, akik a biztos bázisát jelentik minden helyi programnak, már csak azzal is, hogy ott jelen vannak. A kemény mag létezése pedig jó alapot ad egy jól szervezett közösségnek.

A projekt keretében lezajlott programok eredményeképpen a településeken erős közösségek jöttek létre. A közösségi felmérés eredményeként sokan felismerték a település értékeit, megértették az azok-

hoz való kötődés fontosságát, és a bennük rejlő lehetőséget, így már nem gondolkoznak azon, hogy elköltözzenek. Ez az eredmény – tekintve, hogy Baranya megyében legnagyobb a népességhez viszonyított elvándorlási arány – különlegesen pozitívnak számít.

A mikrotérség programjában szereplő, fiatalokat segítő programok pedig ezért is kiemelten fontosak, mert segítik a fiatalokat abban, hogy otthon érezzék magukat és aktív tagjai legyenek a helyi közösségeknek.

KISDOBSZA TÉRSÉGÉNEK HELYI IDENTITÁST ERŐSÍTŐ KÖZÖSSÉGI FEJLESZTÉSE

A projekt kedvezményezettje: Baranya Megyei Önkormányzat

A Baranya megye kisdobszai térsége (Baranya Megyei Önkormányzat, Kétújfalu, Kisdobsza, Bűrüs, Molvány, Nemeske, Merenye, Pettend, Tótszentgyörgy) Somogy megyével határos. Az itteni falvak legnagyobb része egyutcás település, lakóik főként mezőgazdasággal foglalkoznak. A településeken kevés a munkalehetőség, a közlekedés is hiányosnak nevezhető, ezért a helyiek nehezen tudnak bejárni dolgozni Szigetvárra. A fentiek miatt a települések fiataljai máshol keresnek munkát, az elvándorlás pedig nagy hatással van a helyi

közösségekre is. A kistérség lakosainak harmada 51 évnél idősebb, a községek lélekszámában lassú fogyás érzékelhető. A lakosság negyedének 8 általános a legmagasabb iskolai végzettsége de sokan be sem fejezték az általános iskolai tanulmányukat.

A *Kisdobsza térségének helyi identitást erősítő közösségi fejlesztése* című pályázat 9 önkormányzat konzorciumában valósul meg Baranya Megyei Önkormányzat vezetésével. A 2016-os adatok szerint a célterület lélekszáma 1939 fő volt². A projektben részt-

² Központi Statisztikai Hivatal (2016): Mikrocenzus 2016 – 2. A népesség és a lakások jellemzői Baranya megye (Elérhető: http://www.ksh.hu/mikrocenzus2016/docs/tablak/02/02_02_baranya_1_1.xls, letöltés: 2019.07.02.)

vevő települések közül Kétújfalu lakossága nagyobb csak pár száz léleknél, és Pettend mellett az a másik olyan település, amely nem egytűcs szerkezetű.

A projekt keretében szervezett programok stratégiai célkitűzése a helyi lakosok „hovatarozás” érzésének és a helyben maradás igényének erősítése, amelytől az elvándorlás csökkenésének mértékét remélik. A közösségfejlesztés részeként az egyén és a közösség kapcsolatának javulása növeli a települések lakosainak érdekérvényesítő képességét. A programnak kiemelt eleme a hagyományörzés, aminek keretében a települések helyi értékek feltárását, megismerését és ezeknek tovább örökítését vállalták magukra. A közösségi aktivitás növelésével a közösségben csökkenne a diszkrimináció és szegregáció.

A településeken rendezett programok változatosak. A rendezvények között akad

olyan, amely csak adott község lakosságának szóló egyedi program, és megtalálható olyan is, amit mindegyik településen egyszerre tartanak meg.

A projektnek kiemelt része a hagyományörzés, az értékmegtartás, átadás, ezért minden településen szerveznek hagyományörző programokat. A programok célcsoportjai pedig elsősorban a családok, hiszen a tudás, a múlt ismerete, a helyi hagyományok így a nagyokról a kicsikre szállnak. A program alapját az értékgyűjtő munka adja. Például több településen elkezdték gyűjteni a helyi jellegzetes ételek receptjeit, amelyből majd egy receptes könyvet szeretnének készíteni. A munkába bevonták az idősebb korosztályt, a községben élő nagyszülőket, időseket. A térségben a magyar mellett horvát, német ajkú lakosság él, emiatt az értékörzésnek egy speciális részét adják azok az ünnepek, amelyek során a te-

lepülésen élő nemzetiségek kultúrájának megismerése, hagyományaik felelevenítése történik.

A programokat előzetes igényfelmérések alapján tervezték és szervezték meg, hogy azok minden korosztály igényeit lefedjék. Többek között a kisebbeknek például néptáncfoglalkozást tartottak, míg az idősebbeknek varróklubot szerveztek.

Kisdobszán a közösségfejlesztés igazi különlegessége azonban nem ezeknek a programoknak a megléte, hanem az, ahogyan a különböző foglalkozások más-más településen összekapcsolódtak. A néptáncfoglalkozás célcsoportjai a gyerekek voltak, de foglalkozásokra elkísérték őket a szülők vagy a nagyszülők, ezáltal a felnőtt lakos-

ságot is bevonták a közösségi programba. A folyamat olyan jól sikerült, hogy a néptáncal párhuzamosan működő varróklub tagjai varrták meg a néptáncosok fellépő ruháit. A minden korosztályt megcélzó, hagyományőrző kisdobszai fotószakkör nem csupán csak a helyiek számára lett érdekes. A község lakói közül a programban résztvevők, a projekt forrásaiból vásároltak egy profi fényképezőgépet, amelynek a használatát és beállításait egy szakértő segítségével tanulták meg. A szakkörre nemcsak Kisdobsza településről, hanem a pályázatban résztvevő településekről is érkeztek résztvevők.

A Kisdobsza térségében folyó közösségfejlesztési munka példaértékű. A hagyományőrző programok során fontos volt,

hogy nem csupán a települések tradícióinak, hanem a közösségekben élő nemzetiségek értékeinek átörökítésére is figyelmet fordítsanak. A rendezvények fő erősségei azok a programok, amelyek egy célcsoporton keresztül a település teljes lakosságát

képesek bevonni egy közös tevékenységbe. Az egyedisége ezeknek a programoknak az, hogy nem csupán párhuzamos folyamatok jönnek létre, hanem egymásra épülve erősítik egymást, ezzel is fejlesztve a lakossági együttműködést és a közösség fejlődését.

MOZSGÓ TELEPÜLÉS ÉS TÉRSÉGÉNEK KÖZÖSSÉGI FEJLESZTÉSE

A projekt kedvezményezettje és gesztora: Baranya Megyei Önkormányzat

Mozsgó Baranya megye északnyugati részében a Zselici-dombok között fekszik, több kisebb település szomszédságában. A kistérségnek Mozsgó a központja, a helyi intézmények a környékbeli településeket is kiszolgálják. Mozsgó lélekszáma meghaladja a 900 főt, de a többi települést – Almáskeresztúr kivételével – alig pár százan lakják. A térségi kistelepülések nehéz helyzetben vannak, hiszen átlagosan kétszer annyi az 50 év feletti lakos, mint 20 év alatti. A környék településszerkezetéből fakadóan nincs elég munkahely, nem kielégítő a távolsági közlekedés, s emiatt nehézkes a munkahelyekhez, az oktatáshoz és az egyéb szolgáltatásokhoz való hozzáférés. A tendencia miatt az elmúlt évek során lassan, de csökken Mozsgó térségének lélekszáma.

A Mozsgó település és térsége közösségi fejlesztése című projekt 8 önkormányzat konzorciumában valósul meg. A pályázatba bevont települések: Almamellék, Almáskeresztúr, Csertő, Ibafa, Mozsgó, Szentlászló és Szulimán községek. A Központi Statisztikai Hivatal adatai alapján a településeken 2016-ban 3029 fő lakott³. Az erősödő civil aktivitás elérését a közösségi részvételre épülő programok szervezésével kívánják elérni. A települések a TOP programjukat úgy szervezték meg, hogy illeszkedjenek a *Helyi Esélyegyenlőségi Programhoz*. Az önkormányzatok legfontosabb célja a községben élők cselekvőképességének erősítése, az önkéntesség támogatása és a helyi civil élet aktivizálása.

³ Központi Statisztikai Hivatal (2016): Mikrocenzus 2016 – 2. A népesség és a lakások jellemzői Baranya megye (Elérhető: http://www.ksh.hu/mikrocenzus2016/docs/tablak/02/02_02_baranya_1_1.xls, letöltés: 2019.07.02.)

A konzorcium külön figyel arra, hogy a különböző rendezvényeket, foglalkozásokat mindig az adott település lakóinak igényei alapján szervezzék meg. Közösén alakítják ki a projekt eseménynaptárát.

Néhány településen az olyan gasztronómiai programok dominálnak, mint például az almamelléki *Maradékból finomat* esemény, míg máshol az egészséges életmódra nevelő ismeretterjesztő programok iránt érdeklődnek jobban a helyi lakosok. A különböző rendezvények és programok célcsoportjuk szempontjából is igen változatosak. Például a mozsói *Erdő-város meséi interaktív programsorozat* amely játékos formában az óvodás korúaknak tanít közlekedésbiztonsági ismereteket, egy adott korcsoportot céloz meg. Más eseménynél minden korosztály célcsoportnak számít, mint például a *Közösségek Szomszédolása* vagy a mozsói *Családi és Közösségi Nap*. A projektben megszervezett Szomszédolás

program lehetőséget nyújtott arra, hogy a kistérség települései megismerkedjenek egymás közösségeivel, programjaival, hagyományjaival és értékeivel és egymás jó gyakorlatait a sajátjukba beilleszthessék, adaptálhassák.

A térség települései kiemelt figyelmet fordítanak a helyi értékek megőrzésére, így azok bemutatására és olyan programok szervezésére, amelyek középpontjában azok megőrzése, átörökítése áll. A Mozsói Értéktár kiemelkedő példát mutathat minden településnek. Mozsgón összegyűjtötték a régi családi képeket, megörökített emlékeket. Feldolgozzák a település hagyományörző népszokásait, amelyeket a Mozsói Kakasfesztivál keretein belül mutatnak be. Csertőn megrendezték a *Fókuszban az értékeink* programot, amiben a helyi értéktárat mutatják be falukrónikák és falutörténeti fotók segítségével. Almamelléken, Ibfán és Szentlászlón a projekt keretében

előadásokat, közösségi beszélgetéseket tartottak a helyi értékekről és a települések történelmét bemutató sétákat szerveztek. A települési programok között különlegesen számítanak azok, ahol a fiatalokat és az idősebbeket összehozzák, hogy utóbbiak átadhassák tudásukat és megismertethessék az új generációval a helyi hagyományokat. A *tanulókörök* létrehozása is a fenti célok megvalósulását szolgálja, illetve segít igazi közösséggé formálni a helyieket.

Mozsgó és térsége együttműködése követendő példa más települések számára is. A falvak és intézményeik egymás partnereként dolgoznak, együtt szervezik meg programjaikat és közben támogatják azokat a helyi rendezvényeket is, amelyeket a konzorciumi partnerek szerveznek.

A program előkészítése során készült felmérésekből kiderült, hogy a községek lakóit nagyon nehéz megmozgatni, ezért egy olyan tervet állítottak össze, aminek célja, hogy mindenki megtalálja azt, ami érdekli.

A hagyományok ápolását segítik a fiatalokat és időseket összehozó programok, amelyek nem csupán a helyi értékek és tradíciók átadására szolgálnak, hanem a közösségben lévő generációs különbségek áthidalásában is. A törekvések és célok sikerét a kultúrházi teltházas programok egyértelműen mutatják.

A sikerük egyik fő pillére egy összetartó és aktív helyi csoport a *Mozsgóért Egyesület*, amelynek tagjai „motorként” szolgálnak a helyi közösségfejlesztésben.

BARANYA MEGYEI KÖZÖSSÉGFEJLESZTŐ MENTOROK

Deli Eszter, Kékesi Eszter, Jakab Kinga, Bánki Eszter, Kovács Fanny, Tihanyvári István

Felelős kiadó:

Szabadtéri Néprajzi Múzeum Múzeumi Oktatási és Módszertani Központ
NMI Művelődési Intézet Nonprofit Közhasznú Kft.
Országos Széchényi Könyvtár

Szerkesztette: Kalmár Erika

Grafika/tördelés: Király Zoltán

A kiadvány a „Cselekvő közösségek – aktív közösségi szerepvállalás”

EFOP - 1.3.1 -15-2016 – 0001 projekt keretében készült.

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg
2016. 09.16 és 2019. 09.15 között.

Minden jog fenntartva!

Budapest, 2019.

A Cselekvő közösségek – aktív közösségi szerepvállalás
EFOP-1.3.1-15-2016-00001 projekt
Az Európai Unió támogatásával,
az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.

nmi.hu

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE